

[Undervisningsministeren.]

af uddannelseskapaleten bl. a. afhænge af de hospitalsmæssige forhold. Problemerne er her af en så kompliceret karakter, at man ikke har ladet sine overvejelser konkludere i en eksakt behovsvurdering; men også for Århus universitets vedkommende må den optimale undervisningskapacitet forventes overskredet i en nær fremtid.

Regeringen har efter de foreliggende oplysninger anset behovet for oprettelsen af et tredje lægevidenskabeligt fakultet for så presserende, at man ikke har fundet det forsvarligt at udskyde en løsning af dette spørgsmål, til der måtte være skabt klarhed over, hvor og hvorledes et tredje universitet som helhed mest hensigtsmæssigt etableres.

Oprettelse og udbygning af et tredje universitet, om hvis berettigelse der efter samstemmende sagkyndige udtalelser ikke kan herske tvivl, er en kompliceret og langvarig opgave, og det må anses for ønskeligt at få en række yderligere forudsætninger nærmere belyst, inden man træffer en endelig afgørelse af dette spørgsmål. I disse overvejelser bør også indgå, om man ikke allerede nu kan forudse, at et fjerde universitet vil blive en nødvendighed inden for et overskueligt åremål, således at planlægningen tilrettelægges også med denne eventualitet for øje. Det bør her bemærkes, at udviklingen i lande, som Danmark med hensyn til sociale og kulturelle forhold med rimelighed kan sammenlignes med, indicerer etableringen af et universitet for hver million indbyggere.

I denne forbindelse bemærkes yderligere, at der efter regeringens opfattelse, så vidt det overhovedet er gørligt, må tilstræbes helhedsløsninger.

En blot nogenlunde hurtig opbygning af et enkelt fakultet, efterfulgt af andre fakulteter, efterhånden som behovet derfor bliver presserende, forudsætter en vis forudgående udviklingsgrad af det by- og egnessamfund, som man må støtte sig til. Selv om man endnu ikke ganske kan forudse befolkningsudviklingen og de deraf flydende konsekvenser med hensyn til geografisk placering, vil der måske være mulighed for at skønne over, i hvilken landsdel et eventuelt fjerde universitet bør søges opbygget. Hvis man har gjort sig dette klart, kan man måske fremhjelpe udviklingen af de for-

nødne forudsætninger gennem en passende forberedelsesperiode.

Det vil i forbindelse med universitetsplaner være påkrævet, at det nærmere belyses, hvorvidt det vil være muligt at besætte de forsker- og lærerstillinger, der følger med opbygningen af nye fakulteter. Forholdet er i øjeblikket det, at der er store vanskeligheder forbundet med at besætte en række professorater ved de to bestående universiteter.

Det vil derfor være en forudsætning for oprettelse af yderligere nye universiteter eller fakulteter, at uddannelsen af det fornødne personel, herunder i særdeleshed kandidater til professorstillingerne, indgår i forberedelsesperioden.

De samme hensyn gør sig ikke i samme grad gældende inden for det lægevidenskabelige område. Hertil kommer, at en række yderligere forudsætninger for oprettelsen af et nyt medicinsk fakultet, således som det også fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, allerede er til stede eller i hvert fald relativt hurtigt vil kunne tilvejebringes i Odense, hvor man bl. a. råder over et stort, moderne udbygget hospitalsvæsen. Såvel den daværende som den nuværende direktør for sundhedsstyrelsen har varmt støttet tanken om, at man etablerer det tredje lægevidenskabelige fakultet i Odense snarest.

Der foreligger således efter regeringens opfattelse så tungtvejende argumenter for placeringen af det tredje lægevidenskabelige fakultet i Odense, at det ville være lidet rimeligt at udskyde den endelige afgørelse af dette spørgsmål til yderligere overvejelser, der efter alt foreliggende næppe ville føre til noget andet resultat. Når beslutningen er truffet, må det snarest derefter afgøres, under hvilke former og i hvilken takt fakultetet bør etableres. Disse overvejelser kan ikke foretages, før den stedlige placering er fastlagt.

Med disse bemærkninger indstiller jeg hermed forslaget til lov om oprettelse af et lægevidenskabeligt fakultet i Odense til det høje folketinges velvillige behandling.

Jeg tillader mig dernæst for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om skolelæger.*

I henhold til skolelægelovens § 13 skal

[Undervisningsministeren.]

loven forelægges til revision senest i indeværende folketingsamling. Med henblik på denne revision har undervisningsministeriet udbedt sig en udtalelse fra sundhedsstyrelsen, der efter forhandling med indenrigsministeriets udvalg vedrørende helbredsundersøgelser af børn har fremsat ønske om, at der i loven foretages forskellige ændringer.

Ændringerne er ikke udtryk for et ønske om en principiel omlægning af skolelægeordningen, men må i det væsentlige ses på baggrund af lægevidenskabens udvikling i årene siden 1947 — en udvikling, hvis resultater også i videst muligt omfang må anvendes ved tilrettelæggelsen af det kontrollerende og forebyggende tilsyn med børnene i skolealderen.

Jeg skal gennemgå ændringsforslagene i hovedtræk og i øvrigt angående enkeltheder tillade mig at henvise til bemærkningerne til lovforslaget.

Forslagets punkt 1, 4 og 5 er af redaktionel og formel karakter.

Forslagets punkt 2 tilsigter at forstærke ønsket om ansættelse af skolesundhedsplejersker. De til sundhedsstyrelsen indsendte oplysninger om skolelægenes arbejds- og medhjælpsforhold har klart vist betydningen af, at der på dette område stilles kvalificeret medhjælp til rådighed. Den mangel, der er på sundhedsplejersker, gør det vanskeligt at ansætte skolesundhedsplejersker i alle tilfælde — der er jo i forbindelse med spædbørnsplejen et stort behov for sundhedsplejersker. Ordet „bør“ må altså tages som udtryk for, hvad der er det principielt ønskelige på dette område.

Forslagets punkt 3 indeholder den vigtige nydannelse, at kravet om skolelægens årlige tuberkuloseundersøgelse af alle de under hans tilsyn stående skolebørn bortfalder. Indenrigsministeriets helbredsudvalg og sundhedsstyrelsen har over for undervisningsministeriet oplyst, at det erfarings-

materiale, som er tilvejebragt ved de i årene siden 1947 stedfundne tuberkuloseundersøgelser, dokumenterer, at det vil være fuldt forsvarligt at frafalde kravet om foretagelse af tuberkuloseundersøgelse hvert år for så vidt angår de ved tuberkulinprøverne positivt reagerende børn. Noget anderledes stiller sagen sig for de børn, som reagerer negativt ved tuberkulinprøverne, og som ikke lader sig calmettevaccinere, idet man for disse børns vedkommende nærer overvejende betænkelighed ved at indskrænke antallet af tuberkuloseundersøgelser. Disse spørgsmål må i øvrigt ordnes nærmere ved udarbejdelsen af nye normalreglementer for skolelægeordningen.

Det voksne personale ved skolerne må fortsat tuberkuloseundersøges hvert år, og denne pligt, der som hidtil må fastslås i loven, er yderligere foreslået udstrakt til at omfatte rengøringspersonale ved lokaler, der af skoler benyttes uden for den egentlige skolebygning, samt personale ved skolebusser. Der er i årenes løb i enkelte tilfælde forefundet smittefarlig tuberkulose hos personer, der falder inden for de sidstnævnte grupper, og man finder det derfor påkrævet, at børnenes beskyttelse mod denne sygdom udvides som foreslået.

Under punkt 6 har man til lovens § 5, stk. 1, foreslået optaget en tilføjelse, hvorefter der ved skolerne må være det til en forsvarlig skolelægeundersøgelse nødvendige undersøgelsesudstyr. Ændringsforslaget tilsigter at udelukke den situation, som er opstået ved enkelte skoler, at der end ikke er mulighed for at foretage de mest elementære undersøgelser, f. eks. urinalyser.

I punkt 7 er der stillet forslag om en forenkling af bestemmelserne i lovens § 11, stk. 2, om statskassens refusion af kommunernes udgifter til skolelægeordningen.

Den hittidige tilskudsbestemmelse fastslår, at statens tilskud til de heromhandlede udgifter udgør 50 pct., men denne hovedregel er meget væsentligt begrænset af de i bestemmelsen fastsatte refusions-

[Undervisningsministeren.]

maksimumsbeløb pr. barn på henholdsvis 5, 4 og 3 kr. + procenttillæg afhængigt af skolelægens medhjælpsforhold.

Refusionsbegrænsningen pr. barn gælder imidlertid efter den ved lov nr. 117 af 12. april 1957 gennemførte ændring af § 11, stk. 2, ikke, når der som skolesundhedsplejerske er ansat en sundhedsplejerske med kursus fra Århus universitet.

Hele denne refusionsordning er efterhånden blevet temmelig kompliceret. Ydermere er der nu rejst krav om en forhøjelse af skolelægernes og skolesundhedsplejerskernes vederlag, og en eventuel forhøjelse af disse vederlag bør næppe udelukkende udredes af kommunerne og de private skoler. For at undgå en lovændring hver gang, skolelægernes og skolelægemedhjælpernes honorarer skal forhøjes, vil det være hensigtsmæssigt, at hele refusionsordningen udtages af loven og erstattes af en bestemmelse om, at statens tilskud til kommunernes og de private skolars udgifter til skolelægeordningen fastsættes af undervisningsministeren efter godkendelse af finansudvalget. Princippet om, at statens tilskud ikke kan overstige 50 pct. af udgiften, fastholdes i loven.

Under hensyn til, at skolelægeordningen nu har bestået siden 1947 og således må anses for indarbejdet og gennemprøvet, er det under punkt 8 foreslået, at bestemmelsen om en revision af loven hvert 5. år udgår.

Bestemmelsen om ændring af refusionsreglen i § 11, stk. 2, foreslås sat i kraft fra 1. april 1961, idet det vil være naturligt, at statens tilskud som følge af en eventuel forhøjelse af skolelægernes og skolelægemedhjælpernes vederlag kan forhøjes fra dette tidspunkt.

Jeg skal med disse bemærkninger anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Jeg tillader mig endelig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om offentlig skolebespisning*.

Den første lov om skolebespisning gennemførtes i 1902. Senere blev reglerne om skolebespisning optaget i et særligt kapitel i lov om offentlig forsorg af 20. maj 1933. Skolebespisningsbestemmelserne i forsorgsloven ændredes flere gange, senest ved lov

nr. 169 af 29. april 1960. Da socialministeren i folketingsssamlingen 1960-61 fremsatte forslag til en ny lov om offentlig forsorg, var der i forslaget kapitel XI (§§ 73-75) optaget bestemmelser om skolebespisning, der i det væsentlige svarede til de hidtidige bestemmelser i forsorgslovens §§ 285-88. Under behandlingen i folketinget af forslaget til ny forsorgslov blev der under henvisning til den rationalisering af forsorgslovgivningen, som bl. a. var forslaget formål, fremsat ønske om, at reglerne om skolebespisning udgik af forsorgsloven og optoges i skolelovgivningen. Bestemmelserne om skolebespisning blev herefter udtaget af lovforslaget.

Bestemmelserne i det nu foreliggende lovforslag svarer i det store og hele til de i den nugældende forsorgslov indeholdte regler om offentlig skolebespisning.

Jeg skal gennemgå lovforslaget i hovedtræk og i øvrigt angående enkeltheder tilføje mig at henvisne til bemærkningerne til lovforslaget.

Forslagets § 1 indeholder bestemmelser om kommunernes ret til at iværksætte skolebespisning. Efter forsorgslovens § 286 er kommunernes ret til at yde vederlagsfri skolebespisning — bortset fra de tilfælde, hvor hensynet til barnets helbredstilstand gør bespisningen ønskelig, eller hvor barnet lider under utilstrækkelig ernæring — begrænset til at omfatte børn i hovedskolen (1.-8. klasse) og 9. klasse. Denne bestemmelse er blevet forstået således, at bespisningen kan iværksættes for børn i skolens 9 første klasser, herunder 1. og 2. realklasse. Ud fra bl. a. ernæringshygiejniske synspunkter må det anses for naturligt, at der gives kommunerne adgang til at etablere skolebespisning også for børn i 10. klasse (3. realklasse) og for børn i børnehaveklasser, hvor sådanne oprettes.

Denne opfattelse støttes af sundhedsstyrelsen.

Ændringsforslaget medfører kun en mindre forøgelse af statens udgifter, idet stats-tilskud som hovedregel fortsat kun skal kunne ydes til kommunernes udgifter i hovedskolens første 7 klasser. Der skal dog efter forslaget også kunne ydes tilskud til udgifterne til mælk og vitamintilskud til børn i børnehaveklasserne.

I § 2 er foretaget den formelle ændring,